

ת"פ 38676/08 - מדינת ישראל נגד ש.ש. - בהuder

בית משפט השלום בבאר שבע

12 אוקטובר 2015

ת"פ 38676-08-15

מ"ת 38696-08-15

לפני כבוד השופט דניאל בן טוליה
מדינת ישראל
ע"י עוז'ד זילברמן

נגד

ש.ש. - בהuder
ע"י עוז'ד רפאל'

[פרוטוקול הושמטה]

פסק דין

בנגד הנאשם הוגש כתוב אישום המיחס לו עבירות של חבלה בمزיד ברכב ואיומים. במסגרת הליך המעצר הוגשה חוות דעת מטעם הפסיכיאטר המחזוי בנוגע לאחריותו הפלילית של הנאשם וכשרותו לעמוד לדין וממנה עולה כי הנאשם אינו כשיר לעמוד לדין ובעת ביצוע המעשים המיחסים לו בכתב האישום לא היה אחראי למשעיו. בהתאם לחווות הדעת של הפסיכיאטר המחזוי ונוכח הסכמת הצדדים לחווות הדעת אושפז הנאשם על פי הוראת בית המשפט ובהתאם להוראת סעיף 16 לחוק טיפול בחולי נפש לתקופה מרבית שלא עולה על 6 חודשים.

במהלך הדיון שהתקיים בפני ביום 7.10.15 הסכימה ב"כ המأشימה לתוכן חוות הדעת ויחד עם זאת נתגלעה מחלוקת בין הצדדים בנוגע למשמעות האופרטיבית של חוות הדעת הנ"ל. המأشימה עתרה להוראות על הנאשם כלאו ברעוןין ולהפסיק את ההליכים בעניינו, מנגד עתר ב"כ הנאשם להורות על זיכוי וזאת בהתאם להלכת וחנון רע"פ 2675/13. עוד נחלקו הצדדים彼此 לצורך האשפוז שהוצע בעניינו של הנאשם בשלב המעצר בעוד ב"כ המأشימה מבקשת להתעלם מצו האשפוז ולהורות על צו אשפוז לפי סעיף 15א' לתקופת אשפוז המרבית בהתאם לעונש המקסימלי בגין העבירה של חבלה בمزיד ברכב (5 שנים) בעוד שב"כ הנאשם סבור כי צו האשפוז שהוצע בעניינו של הנאשם בשלב המעצר הוצא בדין ובנסיבות בהתאם לנסיבות הרלוונטיות.

דין והכרעה

בפתח דבר ויאמר סופו ולפיו בנסיבותיו של תיק זה סבורני כי יש להורות על הפסקת ההליכים בהתאם להוראת סעיף 170 לחס"פ אגב קביעה כי הנאשם "לאו ברעוןין" תוך הוצאה צו אשפוז בהתאם להוראת סעיף 15א לחוק טיפול

עמוד 1

כל הזכויות שמורות לאתר פסקי דין - או © verdicts.co.il

בחולי נפש. מנגד, סבורי כי אין לקבל את עמדת המאשימה ביחס לתקופת האשפוז המקסימלית.

הויל ומותב זה נדרש מספר פעמים לסוגיה זו יפרסו הנימוקים אשר הוצגו על ידי מותב זה במקרים דומים והכל לפי המפורט להלן:

מאז ניתן פס"ד בעניין וחנון, נחלקו הערכאות השיפוטיות ביחס לנסיבות האופרטיביות של הלכה זו (שעה שמדובר באישורות דין-ו-דין יחד עם אי כשרות מהותית). ניתן למצאו שורה ארוכה של פסקי דין בהם בתם משפט השלום מורים על זיכוי במצב דברים זה, כך למשל ראה: ת"פ 43677-11-14, ת"פ 29852-09-14, ת"פ 59481-03-14 וכן ת"פ 313-02-15, ת"פ 49429-03-15.

אל מול פסקי הדין שפורטו לעיל ניתן למצאו גם שורה ארוכה של פסקי דין בהם בתם המשפט הורו על הפסקת ההליכים: ת"פ 10522-03-15, ת"פ 51591-02-15, ת"פ 36253-02-15.

וכן לאחרונה אף בהחלטות שנתקבלו על ידי בית המשפט המוחזק בת"פ (מחוזי חיפה) 11950-05-15 **מדינת ישראל נ' א.פ.** (8.6.15) ; ת"פ (מחוזי ת"א-יפו) 13546-08-15 **מדינת ישראל נ' טרם** (24.9.15)

לגוף של דברים, סעיף 170 לחוק סדר הדין הפלילי, הוא זה אשר קובע את המסתגר הדינונית בעניינו של נ羞ם שאינו כשיר לעמוד לדין, וזאת ללא קשר לשאלת אחוריותו הפלילית בעת ביצוע המעשים המיוחסים לו:

1. סעיף 170 לחוק קובע כך:

"(א) קבע בית המשפט, לפי סעיף 6(א) לחוק לטיפול בחולי נפש, תשט"ו-1955, או לפי סעיף 19ב(1) לחוק הסעד (טיפול במפגרים), תשכ"ט-1969, שנאים אינם מסוגל לעמוד בדיון, יפסיק את ההליכים נגדו; אולם אם בקש הסניגור לברר את אשמתו של הנאשם, יברור בית המשפט את האשמה, ורשאי הוא לעשות כן אף מיזמתו מטעמים מיוחדים שיירשומו.

(ב) מצא בית המשפט בתום בירור האשמה, כי לא הוכח שהנאשם ביצע את העבירה, או מצא שהנאשם אינו אשם - שלא מחייב היותו חולה נפש לאו-בר-עונשין - זוכה את הנאשם; לא מצא בית המשפט לזכות את הנאשם, יפסיק את ההליכים נגדו, ורשאי הוא להפסיק גם לפני תום בירור האשמה."

הוראת חוק זו ברורה וחד משמעית ולפיה בשעה שקבע בית המשפט כי הנאשם אינם מסוגל לעמוד בדיון, עלינו להפסיק את ההליכים נגדו וההילך המשפטי חדל מלהתקיים.

יוער כי במצב דברים זה יכול הhilיך המשפטי לשוב ולהתקיים אם וכאשר מצבו של הנאשם ישתפר והוא יהיה כשיר לעמוד בדיון. או אז בעת שהוסר המבחן הדיני לברור אשמתו של הנאשם תוכל ההגנה להעלות, אם תהיה חפזה בכך את טענת אי שפויות הדעת בעת ביצוע המעשה על פי הסיג בס' 34 ח' לחוק העונשין.

מעבר לאמור, סעיף 17ב לחוק הנ"ל קובע כי זיכוי של נאשム לאחר בירור אשמה, יכול מותך כך שמדובר שהנאשם אינו אשם מטעמים מהותיים. מידן, במצבה וממצא שביצוע את המינויו לו אך אינו אשם מחמת היותו חולה נפש, עליו להפסיק את ההליכים. יעיר כי בא כוח הנאשם אינו מבקש להמשיך ולבירר את שאלת אשמו של הנאשם באמצעות הגשת מסמכים לבית המשפט או באמצעות קביעה

מוסכמת מצד ההגנה כי הנאשם ביצע את המינויו לו וזאת בהתאם למתווה המופיע בסעיף 17ב לחוק. (וראה התייחסות בית המשפט המחויז בת.פ. 15-05-1950 לסוגיה האמורה פסקה 26 לפסק הדין וכן התייחסות כב' השופט קראה 13546-0815 פסקה 10 לפסק הדין).

בע"פ 9087/09 בעניין פלוני, נדרש בית המשפט העליון לשאלת אם ניתן להורות על זיכוי נאשם שאינו כשיר לעמוד לדין לפי סעיף 34 לחוק העונשין. דבריו כב' השופט עמיית בהתייחסו לכך יפים גם לענייננו:

"הגיונים של דברים, שכאשר נאשם לא מסוגל לעמוד לדין, ההליך כנגדו מופסק וממילא לא מתאפשר בבית המשפט לקבוע כי לא היה אחראי למשעו בעת ביצוע העבירה. ודוק: בית המשפט הוא הקובלע אם נאשם היה אחראי למשעו, ולכן, לא סגי בחומרה דעת פסיכיאטרית הקובעת כי הנאשם לא היה אחראי למשעו, כמו במקרה שבפנינו. חוות דעת פסיכיאטרית לגבי מצבו הנפשי של הנאשם בעת ביצוע העבירה היא אך ראייה אחת, מני מספר ראיות המובאות בפני בית המשפט לצורך קביעת אחריותו הפלילית של הנאשם בעת ביצוע העבירה. הן ההגנה והן התביעה רשויות לחקור את נתון חוות הדעת ולנסות לעקע את מציאותה, אך חוות הדעת אינה ראייה קונקלוסיבית שאין בלטה. הפסק האחרון בשאלות העובדיות-משפטיות הוא בית המשפט, ועליו לקבוע אם הנאשם עומד בתנאי הפטור של סעיף 34 לחוק העונשין, באשר הגדרת אי השפויות היא משפטית ולא רפואי, ומחלת נפש במובן הרפואי-פסיכיאטרי של המילה, אינה בהכרח מחלת נפש המקימה סיג לאחריות הפלילית... לכן, במצב הדברים הרגיל, כאשר ההליך נפסק בעקבות אי מסוגלותו של הנאשם לעמוד לדין, ממילא לא מתבררת השאלה אם הנאשם פטור מאחריות פלילית בשל מצבו הנפשי בעת ביצוע העבירה. שאלה זו יכולה ותתברר אם וכאשר יחדש ההליך כנגד הנאשם, לאחר שמצובו ישטרף והוא יהיה מסוגל לעמוד לדין. זאת, באשר בהיעדר כשרות דיןונית של הנאשם לעמוד לדין, לא יהיה זה צודק ולא יהיה זהiesel להנעל ההליך פלילי כנגד מי שאינו מסוגל להבין את מהותו של ההליך (השו ע"פ 7924/07 פלוני נ' מדינת ישראל, בפסקה 53 לפסק דיןו של השופט דנציגר [פורסם ב公报], 5.5.2008)).

ובקיצור, במצב הדברים הרגיל, כאשר ההליך פלילי מופסק בשל חוסר מסוגלות של הנאשם לעמוד לדין, הפסקת ההליך מביאה מניה וביה להפסקת בירור השאלה אם הנאשם היה חסר יכולת הבנה או יכולת בחירה על פי סעיף 34 לחוק העונשין".

באשר לצו האשפוז שניתן בעניינו של הנאשם הרי אין בו כדי למנוע ממוותב זה להורות על צו אשפוז אגב הדין בתיק העיקרי. הדברים מכונים לכך שהצוו האשפוז ניתן על בסיסו ס' 16(א) במסגרת רשיי בית המשפט להורות על מעצמו של אדם במסגרת של אשפוז:

"**ציווה בית משפט על מעצרו של אדם**, והוא סביר, אם על פי ראיות שהובאו לפני מטעם העצור או מטעם תובע כמשמעותו בסעיף 12 לחוק סדר הדין הפלילי (להלן - תובע), ואם על פי ראיות שהובאו לפני ביזמתו הוא, כי העצור חולה וכי מצבו מצריך אשפוז, רשאי בית המשפט **ציוותה שהמעצער יהיה בבית חולים שיקבע**

הפסיכיאטר המחויז או באגף פסיכיאטרי של בית סוהר, ובלבד שם העצור נמצא בחקירה, יבטיח בית החולים את התנאים הדרושים לביצוע החקירה.

נמצא כי צו האשפוז שnitן בעניינו של הנאשם נועד לקבוע היכן יימצא הנאשם (בין אם מאחורי סורג ובריח ובין אם במקום רפואי) עד אשר תתברר אשמתו ולא במסגרת התקיק העיקרי. אין בצו אשפוז זה כדי לשנות או להגביל מתן צו אשפוז לפי סעיף 15(א) או 15(ב) לפי העניין, ע"י המותב בפניו מועמד הנאשם לדין.

לענין תקופת האשפוז המקסימלית סבורני כי מן הראי כי זאת תעמוד על 36 חודשים לכל היתר. למסקנה זו הגעתו מן המטעמים הבאים: ראשית לשון החוק אינה קובעת באופן חד משמעי כי תקופת האשפוז תהיה ארוכה של תקופת המאסר המירבית אלא נוקטת בלשון כי תקופת האשפוז "לא עלתה על תקופת המאסר המירבית". חזקה כי לו היה סבור המקסימלית שאין בבית המשפט שיקול דעת בקביעת אורך תקופת האשפוז היה נוקט בלשון ברורה ולפיה על בית המשפט לקבוע תקופת האשפוז כתקופה מירבית הקבועה בחוק. בכך הותיר החוק לידי בית המשפט שיקול דעת בנוגע למשך תקופת האשפוז.

יתריה מכך, מטרת התקיקון בחוק לטיפול בחולי נש תוך קציבת תקופת האשפוז המירבית נועדה למנוע מקרים בהם נאשימים "נופלים בין היכאות" ונוטרים באשפוז תקופה ארוכה מבלי שעניינם עולה בפני הוועדות הפסיכיאטריות. רצונל זה, שחל על מקרים בהם אדם יכול וימצא בתקופת אשפוז אף מעבר לעונש המקסימום בגין העבירה עליה עמד לדין וכן גם לגבי נאשימים שתקופה זו טרם חלה.

עוני המקסימום הקובעים בחוק אכן יכולים לשמש אמת מידה ואינדיקציה לבית המשפט בבאו לקבוע את תקופת האשפוז המירבית אך אין לראותם כקביעה חד משמעית שאין בילתה. עוני מקסימום מטבחם נועד לאפשר לבית המשפט מנעד רחב של עוניים החל מקרים בהם מדובר בעבירות בסיסיות קלות ביותר וכלו במקרים בהם מדובר בנסיבות קשות המctrפות למאפייני נאשם המחייבים הטלת עוניים כבדים.

כך למשל הדוגמא העוני המקסימאלי בגין עבירה של החזקת סמ שלא לצורך עצמית הינו 20 שנות מאסר. בפועל, העוניים שנגזרים על מי שהחוטאים בעבירות מסווג זה נמכרים ממשמעותית ולעיתים באים לידי ביטוי בתקופות מאסר צופות פני עתיד או מספר חודשים בלבד. קבלת עמדת המאשימה יכול ותbia לתוצאה לפיה מי שנידון בגין החזקה של חשיש בנסיבות קטנה תצדיק צו אשפוז פסיכיאטרי למשך תקופה מירבית של 20 שנה. סיטואציה שכזו, (הגם שנידונה ע"י ועדת העבודה והרשותה שדנה באישור החוק, אשר מצאה אותה אפשרית) סבורני שאין לקבל. כך גם ניתן שקציבתה של תקופת האשפוז במסגרת ההליך הפלילי אינה מונעת מן הפסיכיאטר המחויז להורות על הוצאתו של צו אשפוז במסגרת הלין אזרחי ככל שמצו הנפשי של הנאשם יתדרדר, והדבר יצדיק זאת.

מכל המקובל לעיל, הנני לקבוע כי הנאשם לאו בר עוניין.

הנני מורה על הפסקת ההליכים בהתאם להוראת סעיף 170 לחוק סדר הדין הפלילי. בהינתן הסכמת לראיות לכואורה

ולאור האמור בחוות הדעת, הנני מורה על הוצאת צו אשפוז במחלקה סגורה בבית חולים פסיכיאטרי בהתאם להוראת סעיף 51ב' לחוק טיפול בחולי נפש. תקופת האשפוז לא תעלתה על 36 חודשים.

עוותק החלטה זו יועבר לידי בית החולים הפסיכיאטרי וכן לידי הפסיכיאטר המחזוי לצורך ישום צו האשפוז.

הנני ממנה את הסניגוריה הציבורית ליצג את הנאשם בוועדות הפסיכיאטריות שעתידות להערר לנאים.

זכות ערעור תוך 45 ימים בבית המשפט המחזוי.

ניתנה והודעה היום כ"ט תשרי תשע"ה,
12/10/2015 במעמד הנוכחים.
דניאל בן טולילה, שופט